

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep

0030 OSLO

Innspill til NOU 2019:22 Fra statussymbol til allemannseie – norsk luftfart i forandring

Det vises til *NOU 2019:22 Fra statussymbol til allemannseie – norsk luftfart i forandring* samt til rapporten fra Luftfartstilsynet og Avinor *Forslag til program for introduksjon av elektrifiserte fly i kommersiell luftfart*.

På grunn av at høringsfristen har vært satt i sommer vil fylkesrådsleder i Nordland fylkeskommune og ordfører Bodø kommune gi foreløpige innspill til begge disse dokumentene. I det videre arbeidet med rullering av Nasjonal transportplan vil de understående momentene innarbeides i fylkeskommunens og kommunens NTP-arbeid.

1) Internasjonalt

For å nå målsettingene som ligger i Paris-avtalen er det viktig at det er et sterkt fokus på null- og lavutslippsløsninger innen luftfarten.

I NOUen fremkommer det at den internasjonale luftfartsorganisasjonen (ICAOs) «ambisjonsnivå er langt fra forenelig med anbefalingene fra FNs klimapanel.» Vi ber om at norske myndigheter arbeider aktivt ovenfor ICAO for å endre ambisjonsnivået slik at det er i takt med FNs klimapanel. Et viktig grep vil være at norske myndigheter gjennom teknologiutvikling kan bidra til globale utslippsreduksjoner og gjennom det bidra til lavere kostnader knyttet til klimapolitikken globalt, og dermed skape rom for mer ambisiøse internasjonale klimamål.

2) Hele landet

Et tilstrekkelig flyrutetilbud til akseptable priser er viktig for at folk skal kunne bo i hele landet og samtidig ha tilgang til sykehus, offentlige myndigheter og andre viktige institusjoner, og for handel og samarbeid med resten av verden. I NOUen heter det at:

«Utvalget tror imidlertid at en gjennomgang av flyplasstrukturen, med tanke på å utvide noen flyplasser og legge noen ned, kan øke interesse for rutene».

Med mindre dette er initiativ fra regionene vil vi sterkt advare mot denne anbefalingen. Vi minner om hvor viktig det regionale kortbanenettet er for utviklingen av Nord-Norge. Det er samtidig et

---

Adresse: Postmottak Tlf.: 75 65 00 00
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
8048 Bodø

Fylkesrådsleders kontor
Fylkesrådsleders kontor
Merethe Schjem
Tlf: 75 65 02 18

Besøksadresse: Prinsensgate 100

selvstendig poeng at dagens kortbanenett vil være viktig for å lykkes med overgangen til elektriske fly.

3) FOT-ruter

Fylkeskommunene overtar FOT-rutene fra 2022. Markedet er ikke modent for kommersielle null- og lavutslippsløsninger fra dette tidspunktet. Like fullt ønsker Nordland fylkeskommune å lyse ut de kommende anbudene med mulighet for å fase inn null- og lavutslipp i løpet av perioden.

Vi registrerer at det i NOUen anbefales at:

«Det bør etableres en tilskuddsordning til fylkeskommuner for å dekke merkostnadene et slikt krav kan forventes å gi i en overgangsfase. Det bør i tillegg etableres en bonusordning som gir positivt utfall for leverandører dersom de faser inn lav-/nullutslippsteknologi i løpet av kontraktperioden.»

Nordland fylkeskommune og Bodø kommune støtter dette fullt ut. Vi viser i den forbindelse til erfaringene fylkene har med innføring av null- og lavutslippsløsninger for hurtigbåt og ferge. Det er store økonomiske løft som kreves gjennom denne type teknologiskift. Dagens ordninger gjennom ENOVA o.l er ikke tilstrekkelige virkemidler for at fylkeskommune har økonomisk handlingsrom til å gjennomføre de teknologiske endringene så raskt som ønsket.

Vi ber også departementet merke seg betraktningen fra Luftfartstilsynet og Avinor i deres rapport om elektrifisering av luftfarten. Her ber de departementet om å:

«Vurdere hensiktsmessige nye elementer i fremtidige anbudskontrakter (FOT-ruter), så som investeringsstøtte, restverdigarantier og økt kontraktlengde. Det sistnevnte krever at Norge får aksept for avvik fra EU-regelverk. Hensikten med insentivene er at kommende kontrakter utformes slik at risikoen reduseres til akseptable nivåer dersom null- eller lavutslippsfly anvendes på FOT-rutene.»

4) Etablere et nasjonalt innovasjonssenter i Bodø

Både i NOUen og i rapporten fra Luftfartstilsynet og Avinor anbefales følgende:

«Det bør etableres et senter/en arena for innovasjon knyttet til lav- og nullutslippsteknologi og bærekraftig luftfart. Dette kan organiseres virtuelt eller fysisk og skal være en arena for samarbeid mellom industrielle aktører på forskjellige områder (fly, motor, batterier, flyselskap, flyplass, mv.) og andre interessentgrupper. Det må etableres klare kriterier for deltakelse og en modell for finansiering av senteret der både brukere, leverandørindustri og myndigheter bidrar. Det bør også lages klare vurderingskriterier for utvelgelse av tiltak. Forskningsrådets mekanisme for opprettelse av Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og/eller Senter for fremragende forskning kan være en del av en slik løsning, sammen med bidrag fra sentrale aktører som ENOVA, Innovasjon Norge, SIVA, Nysnø, mv.»

Nordland fylkeskommune og Bodø kommune støtter dette. Vi mener samtidig at det vil være naturlig å lokalisere dette senteret til Bodø. Det er flere argumenter for dette. Bodø har en lang historie med virksomhet innen militær og sivil luftfart og hele verdikjeden er representert i Bodø i dag. Samtidig er viktige aktører som Widerøe, Luftfartstilsynet og Avinor allerede etablert i byen og de besitter kompetanse og har sammenfallende interesser i at næringen lykkes med å utvikle mer klimavennlige løsninger. Det er viktig å minne om at Avinor også har etablert Remote Towers

Control Center i Bodø. I tillegg til det tilbyr Nordland fylkeskommune en toårig utdanning innen flyfag til videregående elever som også vil kunne spille en rolle i et fremtidig kompetansemiljø for denne næringen i Bodø. I tillegg har First Scandinavia, i samarbeid med Boeing, etablert Newton Flight Academy i Bodø med fokus på læring innen aerodynamikk, navigasjon og meteorologi.

I en Menon-rapport som ble lagt frem i juni påpekes det at i Bodø er det:

«Etablerte aktører som ligger langt fremme internasjonalt innenfor sine nisjer. Opscom Systems og Airside Innovation er to andre selskaper som potensielt kan bidra til en bredere satsing på luftfart. De har begge interessante og relevante forskningsprosjekter på gang i samarbeid med henholdsvis Sintef Digital og NORCE. 14 Opscom har videre et eksisterende og stort globalt kundenettverk og internasjonale samarbeidspartnere. Deres erfaringer, kontakter og kunnskap kan være en mulig vei inn til nye samarbeid og bedrifter som kan bidra til å lykkes med en satsing på grønn luftfart.»¹

Vi viser også til den viktige rollen Luftfartstilsynet vil få i arbeidet med å utvikle et slikt senter. Dette berøres eksempelvis i deres årsrapport for 2019. Her påpekes det blant annet at:

«Det vil derfor være en dynamisk situasjon i årene fremover hvor Luftfartstilsynet vil utvikle sin rolle og ha ansvar for hele eller deler av tiltak som bidrar i omstillingen til en luftfart med betydelig lavere utslipp – og som samtidig markerer Norge som en pådriver og arena for utvikling.»²

Det er også et særskilt poeng at det skal bygges en helt ny flyplass i Bodø som vil være helt sentral i arbeidet med det grønne skiftet. Målsettingen om teknologiutvikling og ambisjonene om grønn luftfart til både Avinor og utviklingen av den nye byen som frigjøres ved byggingen av ny lufthavn er sentrale. Byprosjektet er del av et internasjonalt ledende ZEN-prosjekt (zero emission neighbourhood) med solide kompetansemiljø globalt og nasjonalt innen klima og energi der det er fokus på kompetansebygging og deling av teknologi og erfaringer.

Det er også et avgjørende moment at Nordland har et helt unikt kortbanenett som vil være avgjørende viktig for å etablere et slikt nasjonalt senter. De første generasjonene av null- og lavutslippsfly vil ha behov for å korte distanser. Fra Bodø lufthavn kan man nå hele 14 flyplasser innenfor en avstand på 350 kilometer. Fem av disse flyplassene ligger innenfor en avstand på 150 kilometer.

I den forbindelse merker vi oss også bekymringen fra Luftfartstilsynet og Avinor om at dersom Norge ikke tar grep og går foran er det en risiko for at null- og lavutslippsflyene som utvikles ikke blir tilpasser norske vinterforhold og rullebanelengdene på kortbanenettet. Dette vil i være svært krevende for luftfarten i Nord-Norge.

---

¹ MENON-PUBLIKASJON NR. 65/2020

² Luftfartstilsynets årsrapport 03/2020

Med vennlig hilsen

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder

Ida Maria Pinnerød
ordfører Bodø kommune

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Samferdselsdepartementet   Postboks 8010 Dep   0030   OSLO

Kopi til:

Ordføreren i Bodø kommune